

Vážený pan
Jiří Fraus
Nakladatelství Fraus, s.r.o.
Edvarda Beneše 72
301 00 Plzeň

Váš dopis ze dne / značky

Číslo jednací

MSMT-20296/2023-5

Vyřizuje / linka

Ing. Olga Júnová / 1335

Datum září 2023

Podnět ÚSTR k učebnici Soudobé dějiny

Vážený pane jednateli,

rád bych Vás informoval, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy obdrželo dne 28.7.2023 podnět Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR) k učebnici „Soudobé dějiny“ autora J. Pinkase, která vyšla ve Vašem nakladatelství a byla jí dne 14. ledna 2022 udělena schvalovací doložka MŠMT. Podnět obsahoval obecné i konkrétní výhrady k této učebnici.

Po obdržení tohoto podnětu jsme zadali zpracování posudku k této učebnici Národnímu pedagogickému institutu ČR a na základě všech podkladů jsme dospěli k závěru, že není důvod této učebnici odnímat schvalovací doložku, neboť je v souladu se vzdělávacími cíli školského zákona a také v souladu s platným Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Neshledali jsme v učebních materiálech závažné chyby a domníváme se, že výhrady ÚSTR pramení spíše z nepochopení či přímo nepřijetí metodologického východiska učebnice. Podrobné vyjádření bylo zasláno řediteli ÚSTR v těchto dnech.

Badatelská metoda se v českém vzdělávacím prostředí postupně etabluje a dalo se tedy předpokládat, že publikace vyvolají diskusi nejen v odborné, ale i v laické veřejnosti. Zmiňovaná učebnice vyšla jako první z plánované badatelské řady a stala se určitým mezníkem v proměně tradiční (a často kritizované) české dějepisné výuky. Debata o novém stylu učebnic se rozvinula až s poměrně velkým odstupem od vydání učebnice a vyjadřují se k ní ve větší míře historici než didaktici dějepisu či praktičtí učitelé.

Součástí podnětu byl rovněž nesouhlas Ing. Klímy s didaktickým zpracováním tématu holocaust, který vnímáme spíše jako názorový rozpor různých didaktických přístupů a metod než vyloženě chybné zpracování.

S ohledem na výše uvedené doporučujeme, aby v novém vydání učebnice, případně při vydání jiné učebnice, která je zpracována dle podobného konceptu, bylo v učebnici, pracovním sešitu, a především metodické příručce pro učitele důkladněji vysvětleno použití kontroverzních obrazů/zdrojů a učitelům byla doplněna návodná cesta, jak učit žáky takové zdroje kriticky hodnotit a interpretovat.

tel. ústředna: +420 234 811 111

Podatelna pro veřejnost: Po - Pá 7:30 - 15:30

Elektronická podatelna: posta@msmt.cz

www.msmt.cz

Obdrželi jsme od ÚSTR mimo obecné výhrady rovněž konkrétní výčet chyb v učebnici. Po jejich posouzení jsme dospěli k závěru, že je v naprosté většině nelze považovat za faktografické ani pedagogické pochybení, jedná se spíše o odlišné interpretace vybraných dějinných událostí, jiné náhledy na věc a občas i vytrhávání vět z kontextu. Některé nepřesnosti v textu doporučujeme v dalším vydání učebnice „Soudobé dějiny“ odstranit. Konkrétně se jedná o:

- s. 43: chybný název odbojové organizace: Ústřední výbor odboje domácího (mělo by být Ústřední vedení odboje domácího);
- s. 48: Tzv. cikánské tábory v Letech u Písku a Hodoníně u Kunštátu „spravovaly české úřady“ – vyjádření není zcela přesné, tábory od jisté doby podléhaly okupační správě;
- s. 88: „Každá škola měla a má povinnost vést školní kroniku.“ – od počátku devadesátých let 20. století již není vedení školní kroniky povinností;
- s. 89: „/Disidenti/ Tvořili pestré společenství, jehož součástí byli reformní komunisté, nekomunisté, katolíci, ale i nonkonformní »máničky«“. Tento výrok by mohl být zavádějící a vést k domněnce, že se z věřících aktivně v disentu projevovali pouze katolíci, a ne zástupci jiných církví.

Věříme, že podrobnější vysvětlení toho, jak pracovat s učebnicí založenou na badatelském konceptu, napomůže eliminovat případné kritické ohlasy. Moderní dějiny jsou vděčným předmětem zájmu mediálního světa, jejich interpretace je stále živá, mnoho témat je zde velmi citlivých a vyvolávajících emoce, a proto i výběr učiva nebyl pro autory učebnice jednoduchý. Domníváme se, že pojetí učebnice následuje moderní trendy v dějepisném vzdělávání (badatelsky orientovaná výuka, koncepty historického myšlení) a je v souladu s východiskem pro velkou revizi rámcových vzdělávacích programů, která je mimo jiné zaměřena na odklon od čisté faktografie.

S pozdravem

PaedDr. Michal Černý

ředitel odboru základního, předškolního
a speciálního vzdělávání